

I pronomi combinati / Οι σύνθετες αντωνυμίες

Σε μια πρόταση οι προσωπικές αντωνυμίες που αντικαθιστούν ένα αντικείμενο μπορεί να είναι άμεσες ή έμμεσες, έχουν μια forma tonica και μια forma atona και επέχουν θέση αντικειμένου: *Questo libro lo leggerei volentieri. A te piace?*

forme toniche

forme atone

pronomi soggetto / αντωνυμίες σε θέση υποκειμένου	pronomi diretti / άμεσες αντωνυμίες	pronomi indiretti / έμμεσες αντωνυμίες	pronomi diretti / άμεσες αντωνυμίες	pronomi indiretti / έμμεσες αντωνυμίες
io	me	a me	mi	mi
tu	te	a te	ti	ti
lui	lui	a lui	lo	gli
lei	lei	a lei	la	le
Lei	Lei	a Lei	La	Le
noi	noi	a noi	ci	ci
voi	voi	a voi	vi	vi
loro	loro	a loro	li	gli
			le	

Όταν οι έμμεσες αντωνυμίες της forma atona (*mi, ti, gli, le, Le, ci, vi, gli*), η αυτοπαθής αντωνυμία *si* και το μόριο *ci* ακολουθούνται από τις άμεσες αντωνυμίες της forma atona (*lo, la, La, li, le*) ή από το μόριο *ne*, σχηματίζονται οι σύνθετες αντωνυμίες.

+	lo	la	l'	li	le	ne
mi	me lo	me la	me l'	me li	me le	me ne
ti	te lo	te la	te l'	te li	te le	te ne
gli/le/Le	glielo	gliela	gliel'	glieli	gliele	gliene
ci	ce lo	ce la	ce l'	ce li	ce le	ce ne
vi	ve lo	ve la	ve l'	ve li	ve le	ve ne
gli	glielo	gliela	gliel'	glieli	gliele	gliene
si	se lo	se la	se l'	se li	se le	se ne
ci	ce lo	ce la	ce l'	ce li	ce le	ce ne

ΣΤΙΣ ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ:

- οι έμμεσες αντωνυμίες *mi, ti, ci, vi* μετατρέπονται σε *me, te, ce, ve*: *Gli appunti te li porto domani.*
- οι έμμεσες αντωνυμίες στο 3^ο πρόσωπο ενικού (*gli, le, Le*) και πληθυντικού (*gli*) μετατρέπονται σε *gli*, σχηματίζουν μία μόνο λέξη με τις άμεσες αντωνυμίες και το μόριο *ne* και προσθέτουμε ένα *-e-* ανάμεσα στο *gli* και την αντωνυμία: *glielo, gliela, gliel', glieli, gliele, gliene* (– *Quanti esami hanno ancora i tuoi amici?* – *Gliene restano solo due.*).
- οι έμμεσες αντωνυμίες, η αυτοπαθής αντωνυμία *si* και το μόριο *ci* προηγούνται πάντα της άμεσης αντωνυμίας ή του μορίου *ne*.

Οι σύνθετες αντωνυμίες:

- προηγούνται πάντα του ρήματος: – *Porti tu i libri a Paolo?* – *Sì, glieli porto io.*
- με τα ρήματα *potere, volere, dovere* και *sapere*, ακολουθούμενα από απαρέμφατο, μπορούν να προηγούνται του ρήματος ή να το ακολουθούν (σε αυτήν την περίπτωση, το απαρέμφατο χάνει το τελικό *-e* και ενώνεται με την αντωνυμία): *Glielo posso dire. / Posso dirglielo.*
- μπορούν να προηγούνται του ρήματος ή να το ακολουθούν όταν έχουμε αρνητική προστακτική. *Non comprarmelo. / Non me lo comprare.*
- ακολουθούν το ρήμα στο γερούνδιο, στη μετοχή παρακειμένου, στο απαρέμφατο ή στην προστακτική: *Scrivendocelo tu, ci hai aiutato! / Il mio biglietto? Prenditelo tu!*
Προσέξτε: Στην προστακτική 3^{ου} προσώπου ενικού και πληθυντικού οι σύνθετες αντωνυμίες προηγούνται του ρήματος: *Glielo dica lei, io non me la sento.*
- ακολουθούν τους ρηματικούς τύπους της προστακτικής με αποκοπή (*da', di', fa', sta', va'*) και το αρχικό σύμφωνο της αντωνυμίας της forma atona διπλασιάζεται: *Dimmelo subito! / Vacci tu!*
Προσέξτε: Αυτός ο διπλασιασμός δεν υπάρχει με την αντωνυμία *gli* και τα παράγωγά της. *Digli che arriviamo.*

I pronomi combinati nei tempi composti / Οι σύνθετες αντωνυμίες στους σύνθετους χρόνους

Όταν χρησιμοποιούμε τις σύνθετες αντωνυμίες με τους σύνθετους χρόνους, η μετοχή παρακειμένου συμφωνεί:

- πάντα με τις άμεσες αντωνυμίες *lo, la, li, le*: *Ti piacciono i miei occhiali? Me li ha regalati Cecilia.*

- όταν υπάρχει το μόριο *ne*, πάντα με το γένος και τον αριθμό του αντικειμένου στο οποίο αναφέρεται το μόριο *ne*:
– *Quante pagine di appunti ti ho dato?* – *Me ne hai date dieci.*
- Οι αντωνυμίες *glielo* και *gliela* παίρνουν απόστροφο μπροστά από το βοηθητικό ρήμα *avere* στους σύνθετους χρόνους ή μπροστά από ένα ρήμα που αρχίζει από φωνήεν.
Ho dato la mia chitarra a Dario perché gliel'avevo promessa.

Aggettivi e pronomi interrogativi / Ερωτηματικά επίθετα και ερωτηματικές αντωνυμίες

Με τις ερωτηματικές αντωνυμίες και τα ερωτηματικά επίθετα εισάγονται οι ευθείες και πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις (ερωτήσεις χωρίς ερωτηματικό στο τέλος) που σχετίζονται με ταυτότητα, με ιδιότητα και με ποσότητα.

αμετάβλητα

μεταβλητά

Chi?
Che? / Che cosa? / Cosa?

- χρησιμοποιούμε το *chi* όταν αναφερόμαστε σε πρόσωπα και επέχει μόνο θέση αντωνυμίας. Μπορεί να συνοδεύεται και από πρόθεση: *Chi è al telefono?* / *Di chi è il telefono?*
- χρησιμοποιούμε το *che* όταν αναφερόμαστε σε πράγματα και μπορεί να είναι αντωνυμία ή επίθετο: *Che farai oggi?* / *Che giorno è domani?*
- τα *che cosa* ή *cosa* είναι αντωνυμίες και μπορούν να συνοδεύονται από πρόθεση: *Che cosa mangiamo a cena?* / *Ti chiedo cosa mangiamo a cena.*

Quale/i?
Quanto/a/i/e?

- το *quale/i* μπορεί να είναι αντωνυμία ή επίθετο και έχει ενικό και πληθυντικό αριθμό: *Quale esame hai fatto?* / *Quali prove non hai superato?*
- το *quanto/a/i/e* μπορεί να είναι αντωνυμία ή επίθετο και είναι μεταβλητό σε αριθμό και σε γένος: *Mi chiedo quante città tu abbia visto.* / *Quanto gliene hai dato?*
- και τα δύο μπορούν να συνοδεύονται από πρόθεση.

Anverbi interrogativi / Ερωτηματικά επιρρήματα

Μερικά ερωτηματικά επιρρήματα είναι:

<i>come?</i>	→	<i>Come andiamo al mare?</i>
<i>dove?*</i>	→	<i>Dove vi siete conosciute?</i>
<i>quando?*</i>	→	<i>Quando ci vediamo?</i>
<i>quanto?*</i>	→	<i>Quanto hai preso all'esame?</i>
<i>Perché? / Come mai?</i>	→	<i>Perché non mi ascolti quando parlo? / Come mai leggi questo libro?</i>

Είναι όλα αμετάβλητα και εισάγουν ευθεία ερώτηση. Η σημασία των ερωτηματικών επιρρημάτων *quando* και *perché* μπορεί να ενισχύεται με το επίρρημα *mai*: *Quando mai abbiamo detto questo? / Perché mai sono qui?*

*Επιρρηματικές εκφράσεις: *da dove?* / *da quando?* / *da quanto?*